

Rotte rdam AI Zone

Koploper in de AI revolutie

1

**De wereld verandert,
Rotterdam beweegt mee**

2

Waarom Rotterdam?

3

De AI Zone, onze ambities

4

Van ambitie naar initiatief

5

De AI Zone, 19 voorstellen

6

Financiën

Inleiding

De wereld verandert razendsnel. Kunstmatige intelligentie is niet langer iets uit spannende films of iets voor de verre toekomst: het is hier, het is nu, en het raakt elk aspect van ons leven. In een tijd waarin grootmachten als de VS en China miljarden investeren in AI, kan Europa – en dus ook Rotterdam – het zich niet veroorloven stil te blijven staan. De uitdaging is helder: willen we toekijken en reageren, of meedoen en richting geven?

In Rotterdam wordt duidelijk gekozen voor dat laatste. Het bruist van de innovatie: van het House of AI van de Erasmus Universiteit tot de eerste supercomputer van Nederland, en van talloze ondernemers die werken aan baanbrekende AI-oplossingen. De ingrediënten zijn er al – nu is het tijd om ze samen te brengen.

Met dit initiatiefvoorstel kiezen we voor actie: het ontwikkelen van een Rotterdam AI Zone. Een fysieke locatie in de stad waar ondernemers, onderzoekers, studenten en bedrijven samenkomen om te werken aan nieuwe technologieën en toepassingen van AI. Dat doen we door het bundelen van krachten, het realiseren van tastbare impact. Niet alleen als ambitie op papier, maar als een plek waar denken en doen samenkomen. Waar innovatie bijdraagt aan economische groei, sociale rechtvaardigheid bevordert en onze technologische soevereiniteit versterkt.

De geest van AI is uit de fles. Dit is het moment om te bouwen aan een toekomst waarin Rotterdam niet volgt, maar leidt.

Agnes Maassen

1

De wereld verandert

Rotterdam beweegt mee

De wereld bevindt zich in een ongeken­de transitie. Kunstmatige intelligentie (AI) ontwikkelt zich in razendsnel tempo en is uitgegroeid tot een van de meest invloedrijke technologieën van deze eeuw. Waar AI tot enkele jaren geleden nog werd gezien als iets voor wetenschappers of grote techbedrijven, is het vandaag de dag een technologie die door iedereen wordt gevoeld. De ontwikkelingen op het gebied van AI beïnvloeden onze economie, veiligheid, het onderwijs, de gezondheidszorg – kortom, ons dagelijks leven.

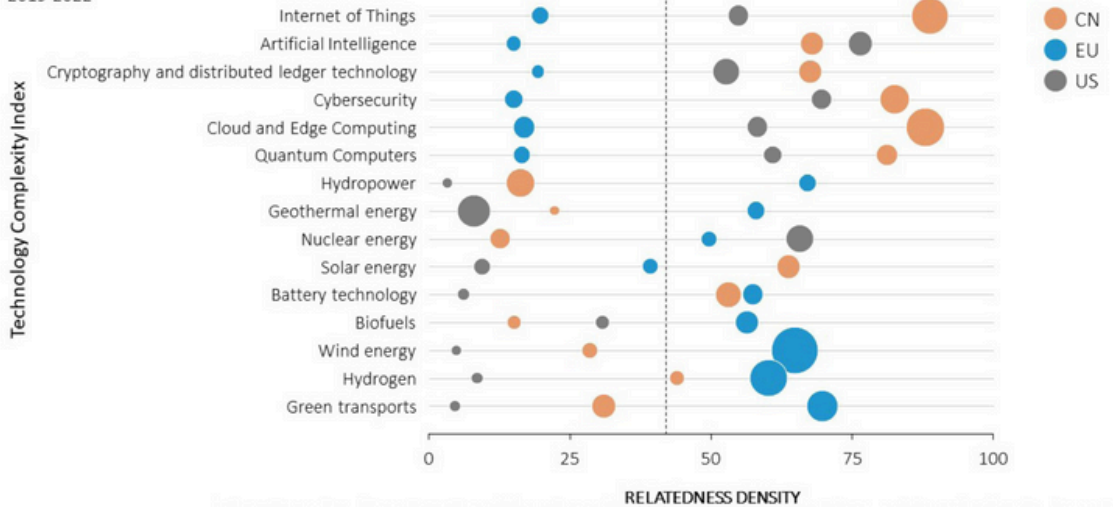
De opkomst van AI voltrekt zich tegen een geopolitieke achtergrond die steeds instabieler wordt. De wereldorde verschuift. China en de Verenigde Staten investeren miljarden in AI, cloudinfrastructuur en datadominantie. Europese steden en landen dreigen achter te blijven. Waar Amerika inzet op marktdominantie en China op staatsgestuurde innovatie, zoekt Europa haar kracht in regulering en ethiek. Dat is waardevol, maar niet voldoende. Willen we meedoen in de wereld van morgen, dan moeten we nú investeren in innovatie, talent en toepassingen – zowel lokaal als Europees.

Het afnemende concurrentievermogen van Europa baart grote zorgen. Mario Draghi, voormalig president van de Europese Centrale Bank, publiceerde hierover vorig jaar een alarmerend rapport. Hierin waarschuwt hij voor de groeiende kloof tussen Europa en wereldleiders zoals de VS en China. Dit heeft niet alleen gevolgen voor Europa's positie op het wereldtoneel, maar bedreigt ook onze veiligheid en welvaart. Volgens Draghi is hogere productiviteit essentieel om Europese doelstellingen – zoals een groene en digitale economie en een sterke defensie – te realiseren. Innovatie is daarbij de sleutel. Hij benadrukt de noodzaak om de innovatiekloof te dichten. Er wordt weleens gekscherend gezegd: “America innovates, Europe regulates,” maar het is nu tijd dat Europa zich nadrukkelijker richt op het ontwikkelen van nieuwe technologieën. De EU heeft de afgelopen jaren hard gewerkt aan het opstellen van wetgevende kaders in het digitale domein, zoals de AI-wet. Dat is belangrijk, om consumenten te beschermen en te voorkomen dat malafide partijen misbruik maken van de Europese interne markt. Maar nu die kaders er zijn, is het tijd dat Europa gaat innoveren.

FIGURE 2

The EU's position in complex (digital and green) technologies

2019-2022

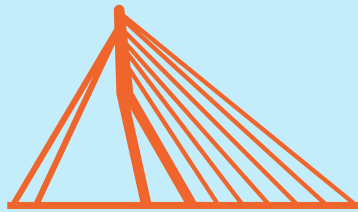
Bron: The future of European competitiveness (Draghi, 2024)

En daarvoor moet Europa de faciliteiten en bijbehorende middelen beschikbaar stellen – op Europees, nationaal én lokaal niveau. Gelukkig maakte de Europese Commissie recent bekend dat zij een AI-fonds van 200 miljard euro in het leven wil roepen. We staan daarmee aan de vooravond van een belangrijke inhaalslag, waar ook Rotterdam onderdeel van zou kunnen – en wat ons betreft móét – uitmaken.

De keuze is dus niet óf we iets met AI willen doen, maar hÓe we dat willen doen. Willen we achter de feiten aanlopen, of willen we zelf aan het roer staan van de verandering? Met dit voorstel kiezen we vol overtuiging voor dat laatste.

2

**Waarom
Rotterdam?**

Rotterdam heeft unieke eigenschappen die de stad bij uitstek geschikt maken voor een eigen AI Zone. In de afgelopen maanden hebben we gesproken met tientallen betrokkenen – onderzoekers, ondernemers, beleidsmakers en burgers – en de consistente boodschap die steeds terugkomt is: de potentie van Rotterdam is enorm. We hebben eigenlijk alle ingrediënten al in huis. Wat ontbreekt, is samenhang, focus en durf. De AI Zone is het antwoord op die drie behoeften, mits uitgevoerd met lef.

De Rotterdamse mentaliteit

Rotterdam is een stad van doeners. Onze cultuur draait om aanpakken en experimenteren. In plaats van eindeloos praten, steken we de handen uit de mouwen. Die mentaliteit is bij uitstek geschikt voor een technologie als AI, die vraagt om snelle iteratie en de moed om te experimenteren. We hebben ervaring met innovatie – van slimme mobiliteitsoplossingen tot pionierende waterbouw – en die ervaring kunnen we nu inzetten voor digitale vernieuwing.

Een stad en regio met topsectoren

Onze regio kent veel toonaangevende sectoren: denk aan de haven- en maritieme sector, de gezondheidszorg, energie en chemie, en de creatieve sector. Deze topsectoren hebben een grote behoefte aan AI-technologie en -oplossingen. In de haven kunnen logistieke ketens efficiënter en duurzamer worden met behulp van voorspellende algoritmen. In de gezondheidszorg kan AI helpen bij het vroegtijdig signaleren van ziektes, het verlichten van administratieve lasten en het ondersteunen van zorgprofessionals. Ook bij stedelijke vraagstukken – zoals het leefbaar, bereikbaar en sociaal inclusief houden van de stad onder toenemende druk – kan AI waardevol zijn: het kan inzichten bieden, processen versnellen, oplossingen ontwikkelen en besluitvorming verbeteren. Uit de gesprekken die we hebben gevoerd, blijkt dat de Rotterdamse topsectoren de weg naar AI-oplossingen al volop durven te bewandelen, maar zich hierin soms ook alleen voelen.

IJzersterke kennisinstellingen

Rotterdam beschikt over ijzersterke kennisinstellingen. Met de Erasmus Universiteit, het Erasmus MC, de Hogeschool Rotterdam, het Erasmus Data Collaboratory en nauwe samenwerkingen met de TU Delft en de Universiteit Leiden is er volop wetenschappelijke kennis aanwezig, en loopt de regio over van talent. Toch bereikt die kennis niet altijd de praktijk, terwijl de behoefte om met elkaar in contact te komen bij iedereen sterk leeft. De AI Zone wil die brug wél slaan. Studenten en onderzoekers krijgen de ruimte om in contact te komen met ondernemers, beleidsmakers en inwoners, en om gezamenlijk te werken aan concrete AI-oplossingen.

Internationale verbondenheid

Rotterdam is internationaal verbonden en een superdiverse stad. Als wereldhavenstad, vestigingsplaats van internationale bedrijven, trekpleister voor internationale studenten en professionals, en spil in Europese netwerken, beschikt Rotterdam over de schaal en het bereik om AI-innovatie op het wereldtoneel te brengen. Maar dat willen we doen op onze eigen manier: verantwoordelijk en met beide benen op de grond.

Bevlogenheid

Er is veel bevlogenheid, energie en enthousiasme. Tijdens de rondetafelbijeenkomst en in de interviews bleek dat veel partijen willen samenwerken, investeren en bijdragen. We hebben veel positieve energie ervaren: mensen die klaarstaan om te helpen bij de ontwikkeling van dit idee, mensen die graag synergieën opzoeken, kansen en mogelijkheden zien én die willen benutten. Mensen die de regio een warm hart toedragen en samen met ons de potentie ervan zien. Tegelijkertijd wacht iedereen op een stap vanuit de overheid. Die partij – de gemeente – is een essentieel onderdeel van de beweging die wij willen inzetten. Dat zetje geven wij nu. De AI Zone wordt het vliegwiel dat energie omzet in beweging, en ideeën in realiteit.

3

**De AI Zone,
onze
ambities**

De Rotterdam AI zone is een langjarige inzet om de positie van Rotterdam als vooruitstrevende en verantwoordelijke AI-stad te vestigen. Dat doen we op basis van vier centrale ambities:

1. Rotterdam als AI-koploper in Nederland en Europa

We willen dat Rotterdam uitgroeit tot een van de leidende AI-hubs in Europa. Niet door alles zelf te doen, maar door slim te verbinden: kennisinstellingen, bedrijven, overheden en burgers werken samen aan relevante toepassingen. We zetten in op zichtbaarheid, samenwerking en actieve deelname aan Europese AI-initiatieven.

2. Een stevig ecosysteem bouwen

De AI Zone is een plek waar bedrijven starten, doorgroeien en innoveren. We bouwen aan een ecosysteem dat talent aantrekt, infrastructuur biedt, toegang tot data regelt, financiering mogelijk maakt en verbinding stimuleert. Dat doen we niet alleen, maar in consortiumverband met kennisinstellingen, bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties.

3. Iedereen kan meedoen

Digitale geletterdheid wordt een basisvoorwaarde. We zorgen dat alle Rotterdammers – van basisschoolleerling tot senior, van ondernemer tot ambtenaar – toegang krijgen tot kennis, tools en begeleiding om AI te begrijpen en te gebruiken. Daarvoor bouwen we aan trainingen, lesmodules, publiekscampagnes en praktische ondersteuning. Zo zorgen we ervoor dat iedereen kan meedoen én dat iedereen aan de basis kan staan van een innovatief idee.

4. Innovatie met ethiek en vertrouwen

We ontwikkelen AI binnen heldere ethische kaders. Privacy, transparantie en inclusiviteit staan centraal. Maar dat betekent niet dat er geen ruimte kan zijn voor experimenten. Wij creëren gereguleerde experimenteerruimtes ('rule-lenient sandboxes') waarin innovatie mogelijk is, met toezicht waar nodig. Toezichthouders en ethische commissies worden vanaf het begin betrokken, zodat de balans tussen innovatie en bescherming gewaarborgd blijft.

Deze ambities zijn niet vrijblijvend. Ze vormen het fundament van de keuzes die we in de rest van dit voorstel maken. Ze geven richting, maar laten ook ruimte om samen met partners verdere invulling te geven. De AI Zone wordt geen blauwdruk, maar een dynamisch platform – gericht op doen, leren en groeien.

4

**Van ambitie
naar
initiatief**

Het idee voor de Rotterdam AI Zone is ontstaan uit het groeiende besef dat AI ons niet simpelweg overkomt, maar iets is wat we zélf kunnen vormgeven – mits we de regie durven nemen. Omdat het idee nieuw is, maar er al veel gebeurt rondom AI, hebben we de afgelopen maanden bewust ingezet op een brede verkenning en een zorgvuldig proces om tot dit voorstel te komen.

We spraken met tientallen experts. We bezochten onder meer het House of AI bij de Erasmus Universiteit en een datacenter. Daarnaast organiseerden we een rondetafelbijeenkomst met meer dan veertig deelnemers uit bedrijfsleven, wetenschap, overheid en maatschappelijke sectoren. De energie was groot. Er werd niet alleen gesproken over technologische infrastructuur, maar ook over governance, toegankelijkheid, ethiek en inclusie. Deze bijeenkomst was cruciaal voor het vormen van een gedeelde visie: AI moet niet alleen slim zijn, maar ook rechtvaardig, verbindend en Rotterdams van karakter.

De gesprekken leverden waardevolle inzichten op over wat er leeft, waar kansen liggen en waar frustraties bestaan. Wat vooral opviel, was de grote bereidheid om mee te denken én mee te doen. Al deze gesprekken vormen samen het fundament onder dit voorstel. Wat volgt is dan ook niet achter een bureau bedacht, maar gebaseerd op wat de stad zélf nodig acht.

Deelnemers van de rondetafelbijeenkomst.

Op bezoek bij House of AI op de Erasmus Universiteit.

**Goed idee
die AI Zone!**

In gesprek met Digiderius Erasmus.

5

**De AI Zone
19 voorstellen**

De ontwikkeling van een Rotterdam AI Zone vindt niet van de ene op de andere dag plaats. De belangrijkste boodschap die we van alle betrokkenen hoorden, was: begin gewoon. Dat sluit aan bij de Rotterdamse mentaliteit van aanpakken en doen. Tegelijkertijd mogen we ook ambitie tonen – zowel op de middellange als de lange termijn. Daarom zijn de voorstellen onderverdeeld in drie fasen, oplopend van randvoorwaardelijk tot sterk ambitieus. Daarnaast zien wij dit initiatiefvoorstel als het begin van een nieuw beleidskader waar we na behandeling van dit initiatiefvoorstel periodiek over doorpraten. Fase 1 is ons inziens een solide basis waarbij weliswaar ruimte is voor discussie maar waarmee we ook direct aan de slag kunnen. In fase 2 staat een duidelijke vervolgambitie beschreven, die op korte termijn te realiseren is. Echter, binnen de voorstellen van deze fase zijn ook nog veel keuzes te maken over de exacte invulling. Zodoende hebben we voor ogen dat fase twee van dit plan samen met de gemeenteraad en het college wordt doorontwikkeld. Zo kunnen we als voltallige raad het verdere verloop van de AI Zone, en de ontwikkeling van Rotterdam als AI-stad, periodiek gezamenlijk bespreken en vormgeven. Dit geldt ook voor fase 3, waarvan de maatregelen zijn toegespitst op de (middel)lange termijn. Deze systematiek komt ook terug bij het bij dit initiatiefvoorstel horende ontwerpbesluit.

Fase 1: Rotterdam AI Zone

1. Fysieke locatie voor het AI-ecosysteem

Creëer als gemeente een betaalbare werkplek in de stad waar start-ups, scale-ups en onderzoekers samen kunnen werken aan AI. Fysieke nabijheid stimuleert kennisuitwisseling, synergie en nieuwe samenwerkingen. Voor deelname wordt een bescheiden vergoeding gevraagd. De selectie van deelnemers gebeurt op basis van hun bijdrage aan technologische vernieuwing en AI-toepassingen. Daarbij wordt ook gekeken naar partijen die AI-infrastructuur ontwikkelen, die de brede toepassing van AI binnen de regio mogelijk maken.

Naast werkplekken biedt deze locatie ook ruimte voor ontmoetingen tussen ondernemers, wetenschappers en beleidsmakers die niet permanent aanwezig zijn, maar wél willen aanhaken bij het ecosysteem. Er moet goed worden nagedacht over een passende verdeling van de ruimte tussen gebruikersgroepen.

Mogelijke locaties voor deze AI-hub zijn Merwe-Vierhavens, BrainPark of de RDM – stuk voor stuk plekken die al draaien om innovatie, maakcultuur en die zich in de nabijheid van kennisinstellingen bevinden.

2. Toegang tot hard- en software

Faciliteer AI-innovatie niet alleen met een fysieke (werk)plek, maar ook door toegang te bieden tot essentiële hard- en software. Maak in de AI Zone de juiste infrastructuur, zoals (synthetische) datasets, GPU's en rekenkracht beschikbaar. Maak hierin onderscheid tussen gebruikers van grote datasets, modelbouwers en toepassers van bestaande AI-modellen. Ontwikkel deze toegang in samenspraak met de gebruikers van de AI Zone. Omdat er mogelijk sprake is van schaarste, is het nodig om criteria op te stellen voor wie wat en hoeveel mag gebruiken. De gemeente ontwikkelt hiervoor samen met gebruikers een passend kader. Zorg er ook voor dat softwarematige infrastructuur ondersteund wordt die dataverwerking binnen de eigen organisatieomgeving mogelijk maakt, in lijn met het uitgangspunt van datasoevereiniteit. Denk hierbij ook aan technologieën die de inzet van AI op schaal ondersteunen – zoals veilige, modulaire AI agent-infrastructuur, die de ruggengraat vormt van bredere AI-toepassingen.

3. AI-loket voor juridische en technische ondersteuning

Richt één centraal loket in waar gebruikers en bezoekers van de AI Zone terecht kunnen met juridische en technische vragen. Dit loket biedt kennis en ondersteuning over regelgeving zoals de AI Act, privacywetgeving, fiscale regels en biometrie. Zorg dat er minimaal een Privacy Officer beschikbaar is en betrek relevante toezichthouders, zoals de Autoriteit Persoonsgegevens, Belastingdienst en eventueel het UWV. Het uitgangspunt van dit loket moet altijd zijn: wat kan er wél?

4. Rule-lenient sandboxes

Ontwikkel samen met het Rijk en/of de Europese Unie zogeheten sandboxes waarin veilig kan worden geëxperimenteerd met AI binnen verruimde, maar duidelijke juridische kaders. Niet elke innovatie vraagt om zo'n sandbox, maar creatieve doorbraken ontstaan vaker als denkgrenzen tijdelijk opgerekt kunnen worden. Dit is cruciaal voor Europa, waar technologie vaak van buiten de EU komt en onze markten binnendringt.

5. Rotterdamse AI-liaison aanstellen

Om van de Rotterdam AI Zone een merknaam met nationale en internationale uitstraling te maken, is het essentieel om een AI-liaison aan te stellen. Deze persoon vertegenwoordigt de AI Zone – vergelijkbaar met de rol van Prins Constantijn bij TechLeap – en zet zich in voor het aantrekken van nationale en Europese fondsen, lobbyt richting het Rijk over regelgeving, bouwt netwerken op nationaal en internationaal niveau, en behartigt de belangen van de AI Zone.

6. Klankbordgroep AI Zone

De gesprekken met experts, ondernemers en wetenschappers eindigen niet met dit voorstel. De AI Zone blijft in ontwikkeling, en hun inzichten blijven cruciaal. Richt daarom een klankbordgroep op die strategisch advies geeft, ambities formuleert en kwetsbaarheden benoemt. Dit klankbord richt zich ook op de coördinatie tussen alle initiatieven en dient de regie op het ecosysteem te borgen. De groep bestaat uit mensen uit het veld: ondernemers, wetenschappers en experts. Denk bijvoorbeeld aan experts die enabling technologieën ontwikkelen, experts op het gebied van AI ethiek en juridische experts. De gemeente committeert zich aan het serieus opvolgen van hun adviezen.

Fase 2: Rotterdam AI stad

1. Structurele focus op drie sectoren

Voor de effectiviteit van de AI zone is het belangrijk om 3 sectoren te kiezen waarop de AI Zone zich focust. Wij pleiten voor de sectoren haven, gezondheidszorg en stedelijke uitdagingen. Deze sectoren passen bij de Rotterdam en maken synergieën nog gemakkelijker op te zetten.

2. Halfjaarlijkse AI-hackathons

Hackathons bieden kansen voor deelnemers, trekken brede belangstelling en leveren vaak verrassende oplossingen op. De gemeente organiseert daarom samen met de TU Delft en Erasmus Universiteit hackathons gericht op maatschappelijke vraagstukken in de regio Rotterdam-Rijnmond. Deze kunnen ook aansluiten bij andere kernthema's van de AI Zone.

3. Technisch platform voor kennisdeling

Leren doe je het beste van elkaar. Ontwikkel daarom een online platform waar ondernemers en onderzoekers laagdrempelig vragen kunnen stellen en kennis kunnen delen. Gebruik hiervoor de merknaam Rotterdam AI Zone en ontwikkel het platform samen met de gebruikers. Let op dat het platform geen lege huls wordt; sluit aan bij bestaande kennisnetwerken en maak het aantrekkelijk en praktisch in gebruik.

4. Leer van successen

Rotterdam is niet de enige met AI-ambities. We hoeven het wiel niet opnieuw uit te vinden, maar kunnen leren van succesvolle voorbeelden als Eindhoven, Silicon Valley en Estland. Besteed vooral aandacht aan hoe zij een mentaliteitsomslag realiseerden, samenwerkingen opbouwden en van praten naar doen gingen.

5. Digitale geletterdheid vergroten in de stad

De Rotterdamse AI Zone is er niet alleen voor economische bedrijvigheid, maar moet worden gedragen door de stad. Daarom investeren we in publiekscampagnes en programma's die inwoners vertrouwd maken met digitale technologie en AI. Ook willen we de betrokkenheid vergroten door jaarlijks een 'open dag' te organiseren.

6. EU AI-fonds aantrekken

Op de lange termijn willen we meer Europese en nationale middelen naar Rotterdam halen. De AI-liaison speelt hierin een sleutelrol met een actieve lobby. Hoewel geld niet alles is, is het wel een cruciale motor om de ambities van de AI Zone te realiseren.

Fase 3: Rotterdam AI koploper

1. AI-fabriek bouwen

Geïnspireerd op de TU Eindhoven moet ook Rotterdam een AI-fabriek realiseren. Deze hoeft fysiek niet in Rotterdam te staan om toegankelijk te zijn voor Rotterdamse gebruikers. Het wordt een centrale voorziening met geavanceerde rekenkracht, bedoeld voor de ontwikkeling van innovatieve AI-projecten. Toegang en gebruik moeten zorgvuldig worden geregeld. Een AI-fabriek heeft voordelen voor de regio, zoals het versterken van de samenwerking tussen universiteiten, ondernemers en onderzoekers en het behoud van lokale datasoevereiniteit.

2. Rotterdams datacenter met een eigen cloud

Datasoevereiniteit is essentieel, zeker in het licht van geopolitieke ontwikkelingen. Rotterdam moet daarom inzetten op een eigen datacenter en cloudvoorziening. Er zijn al partijen die deze kunnen ontwikkelen en aanbieden.

3. Rule-lenient zones

Naast de genoemde sandboxes zou in samenwerking met het Rijk, Defensie, de AIVD en de EU een rule-lenient zone moeten worden ontwikkeld. Deze zone is ontheven van zoveel mogelijk regelgeving, maar kent een hoog toezichtsniveau. Het is een beperkt toegankelijke experimenteerruimte, geïnspireerd op taxfree zones en Defensiegebieden in de Rotterdamse haven. Hier wordt met AI geëxperimenteerd om grote externe dreigingen te signaleren en samen met veiligheidsdiensten te bestrijden.

4. (Commercieel) consortium oprichten

De AI Zone moet niet alleen een plek zijn voor bestaande bedrijven, maar ook een broedplaats voor nieuwe ondernemingen. Een consortium van TU Delft, Erasmus Universiteit, gemeente Rotterdam en andere partners moet worden gevormd om gezamenlijke investeringen mogelijk te maken. Denk bijvoorbeeld aan het oprichten van een AI investeringsfonds met Eneco-gelden (naar het voorbeeld van SIFR). Zie het hoofdstuk 'Financiën'.

5. Synergieën benutten

Technologische ontwikkelingen hebben ook schaduwzijden, zoals het hoge energieverbruik van AI. Toch kunnen er ook positieve synergieën zijn: restwarmte van datacenters en AI-fabrieken kan woningen verwarmen, en flexibele netinzet kan netcongestie helpen verminderen.

6. Check op eigen regelgeving

Bekijk als gemeente kritisch je eigen regelgeving en lokale verordeningen. Schrap of pas belemmerende regels aan. Betrek hierbij ondernemers en wetenschappers door hen actief te vragen waar zij tegenaan lopen.

6

Financiën

De kosten van het opzetten en onderhouden van de Rotterdam AI zone kunnen aanzienlijk zijn, maar dat hoeft niet. Dit hangt samen met de wijze van uitvoering. Exacte bedragen hangen sterk samen met de keuzes die in de uitvoering voor een Rotterdam AI zone worden gemaakt. Wij zijn van mening dat de bestaande infrastructuur en gemeentelijke budgetten mogelijkheden bieden in het financieren van de AI zone. Daarnaast zijn er ontzettend veel initiatieven uit de stad die al bestaan, en waar middels een juiste samenwerking gebruik van kan worden gemaakt. Tot slot zien wij ook veel mogelijkheden in (ongebruikte) subsidies.

Tevens zijn we van mening dat de Rotterdam AI zone veel potentiële maatschappelijke en economische opbrengsten oplevert. Door slim gebruik te maken van bestaande middelen en gericht te investeren in samenwerking, infrastructuur en talent, zorgen we dat de AI Zone van start kan gaan en duurzaam blijft groeien.

Voor de financiering van fase 1 van de Rotterdam AI zone stellen wij voor om gebruik te maken van meerdere financieringsbronnen, verdeeld over diverse gemeentelijke en externe budgetten.

1. Innovatie- en economie budgetten

De uitvoering van korte termijn-maatregelen zoals het AI-loket, het technisch platform en de eerste fysieke locatie kunnen deels worden gefinancierd vanuit de gemeentelijke innovatie- en economiebudgetten.

2. Enecogelden als strategisch investeringsvehikel

De Enecogelden vormen de belangrijkste bron voor de businesscase van de AI Zone. Door (een deel van) deze middelen in te zetten als langetermijninvestering via bijvoorbeeld een AI-investeringsmaatschappij, kunnen structurele voorzieningen zoals de AI-fabriek, het datacenter en rule-lenient zones duurzaam gefinancierd worden. Dit stimuleert tevens het ontstaan van nieuwe bedrijvigheid en omzet binnen het consortium.

3. Stedelijke opgaven en Civic AI-lab

Specifieke activiteiten zoals de halfjaarlijkse hackathons kunnen worden bekostigd uit de budgetten voor stedelijke opgaven en via samenwerking met het Civic AI-lab. Zo wordt technologische innovatie direct gekoppeld aan maatschappelijke impact.

4. Europese en nationale fondsen

Op de lange termijn streven we naar het aantrekken van Europese en nationale fondsen – zoals het aangekondigde AI-fonds van de Europese Commissie. Zo biedt De Europese Commissie lidstaten en bedrijven de mogelijkheid om plannen in te dienen voor AI-gigafabrieken. Dit zijn grootschalige datacenters met elk minimaal 100.000 krachtige grafische processors (GPU's), bedoeld voor het trainen van geavanceerde AI-modellen. Ook Rotterdam kan hiervan profiteren door een voorstel in te dienen. Bij goedkeuring maakt de stad bovendien kans op (gedeeltelijke) financiering vanuit het Europese AI-investeringsfonds van 200 miljard euro.

5. Digitale inclusie

Campagnes om digitale geletterdheid onder inwoners te vergroten kunnen worden bekostigd vanuit het bestaande budget van het programma Digitale Inclusie.

De AI Zone wordt daarmee geen kostenpost, maar een investering in het Rotterdam van morgen: een stad die durft te kiezen voor innovatie, inclusiviteit en vooruitgang.

**Ontwerp
besluit**

De raad van de gemeente Rotterdam,

Gelezen het initiatiefvoorstel "Rotterdam AI Zone" van raadslid A. Maassen

Besluit:

Het voornemen uit te spreken om de Rotterdam AI Zone te ontwikkelen met de volgende vier ambities:

1. **Rotterdam als AI-koploper in Nederland en Europa.** Rotterdam verbindt kennis, bedrijven en burgers om een zichtbare en samenwerkende AI Zone in Europa te worden.
2. **Een sterk en toekomstbestendig AI-ecosysteem bouwen.** We creëren een omgeving waarin bedrijven kunnen starten en groeien, met toegang tot talent, data, infrastructuur en financiering.
3. **Iedereen kan meedoen.** We zorgen dat álle Rotterdammers toegang hebben tot AI-kennis en -vaardigheden, zodat iedereen in staat is om een briljant idee te verzinnen.
4. **Innoveren met vertrouwen en verantwoordelijkheid.** AI-innovatie gebeurt binnen ethische kaders, met ruimte voor experimenten én bescherming van publieke waarden.

Het college van burgemeester en wethouders te verzoeken de volgende maatregelen te nemen:

1. **Fysieke locatie voor AI-ecosysteem.** Realiseer een betaalbare werkplek waar AI-startups, scale-ups en onderzoekers samenwerken.
2. **Toegang tot hard- en software.** Faciliteer toegang tot infrastructuur zoals datasets, GPU's en rekenkracht.
3. **AI-loket voor juridische en technische ondersteuning.** Richt één centraal punt in voor hulp met regelgeving, zoals de AI Act en privacywetgeving.
4. **Rule-lenient sandboxes ontwikkelen.** Creëer experimenteerruimtes binnen de wet voor verantwoorde AI-innovatie.
5. **Rotterdamse AI-liaison aanstellen.** Benoem een vertegenwoordiger voor belangenbehartiging, fondsenwerving en internationale relaties.
6. **Klankbordgroep AI-Zone instellen.** Richt een groep in van ondernemers, wetenschappers en experts die strategisch adviseren.

Het college van burgemeester en wethouders te verzoeken om te inventariseren op welke wijze de volgende maatregelen, aan de hand van een gesprek met de gemeenteraad, vormgegeven en vervolgens uitgevoerd zouden kunnen worden:

1. **Structurele focus op drie sectoren.** Richt de AI Zone in op drie specifieke sectoren, bijvoorbeeld haven, gezondheidszorg en stedelijke uitdagingen.
2. **Technisch platform voor kennisdeling.** Ontwikkel een online platform waar gebruikers AI-kennis en vragen kunnen delen.
3. **(Commercieel) consortium oprichten.** Oprichting met o.a. TU Delft, Erasmus Universiteit en gemeente om investeringen aan te trekken.
4. **Halfjaarlijkse AI-hackathons organiseren.** Samen met kennisinstellingen, gericht op maatschappelijke uitdagingen in de regio.
5. **Leer van bestaande successen.** Gebruik best practices van o.a. Eindhoven, Silicon Valley en Estland.
6. **EU AI-fonds aantrekken.** Actieve lobby voor het binnenhalen van Europese en nationale AI-financiering.

Het college van burgemeester en wethouders te verzoeken een concrete routekaart te ontwikkelen waarbij de volgende maatregelen, worden meegenomen bij het doorontwikkelen van de Rotterdam AI Zone:

1. **AI-fabriek bouwen.** Centrale voorziening met geavanceerde rekenkracht voor AI-ontwikkeling (zoals TU Eindhoven).
2. **Rotterdams datacenter + eigen cloud.** Investeer in datasoevereiniteit door eigen infrastructuur.
3. **Rule-lenient zones creëren.** Hoogbeveiligde testzones voor AI-innovatie, in samenwerking met o.a. Defensie en AIVD.
4. **Synergieën opzoeken (energie & AI).** Koppel AI-ontwikkeling aan duurzaamheid, bijv. restwarmte uit datacenters gebruiken.
5. **Check op eigen regelgeving.** Onderzoek welke gemeentelijke regels innovatie belemmeren en schaf deze af of pas ze aan.
6. **Digitale geletterdheid vergroten in de stad.** Start educatiecampagnes over AI en organiseer jaarlijks een 'open dag' voor inwoners.

Halfjaarlijks te rapporteren aan de gemeenteraad over de ontwikkelingen van de Rotterdam AI Zone.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 15 mei 2025

De griffier,

De voorzitter,